

DACE

Dutch Association of
Cost Engineers ICEC member

Jaarverslag 2007

Netwerk en kenniscentrum

DACE is ontstaan als een werkgroep van cost engineers in de Nederlandse procesindustrie (owners en contractors). Daarmee was een netwerk voor kennisuitwisseling geboren. In de loop der jaren zijn de activiteiten van de werkgroep gediversifieerd tot het palet dat DACE nu kent. Het grootste aantal DACE-deelnemers komt nog steeds uit de procesindustrie, maar het aantal deelnemers uit de utiliteitsbouw en de grond-, weg- en waterbouw is groeiende. Naast de bedrijfsdeelnemers zien we overigens ook een groeiende belangstelling

van kennis en ervaring) en als initiator van opleidingen actief is.

In 2006/2007 is binnen het bestuur fundamenteel gediscussieerd over de weg die DACE de komende jaren zou moeten gaan. Over de lijnen die het bestuur wil uitzetten – Netwerk en Kenniscentrum – zal begin 2008 met de DACE-deelnemers actief worden gecommuniceerd in het vertrouwen dat vele deelnemers en aspirant-deelnemers enthousiast zullen reageren en vooral ook acteren.

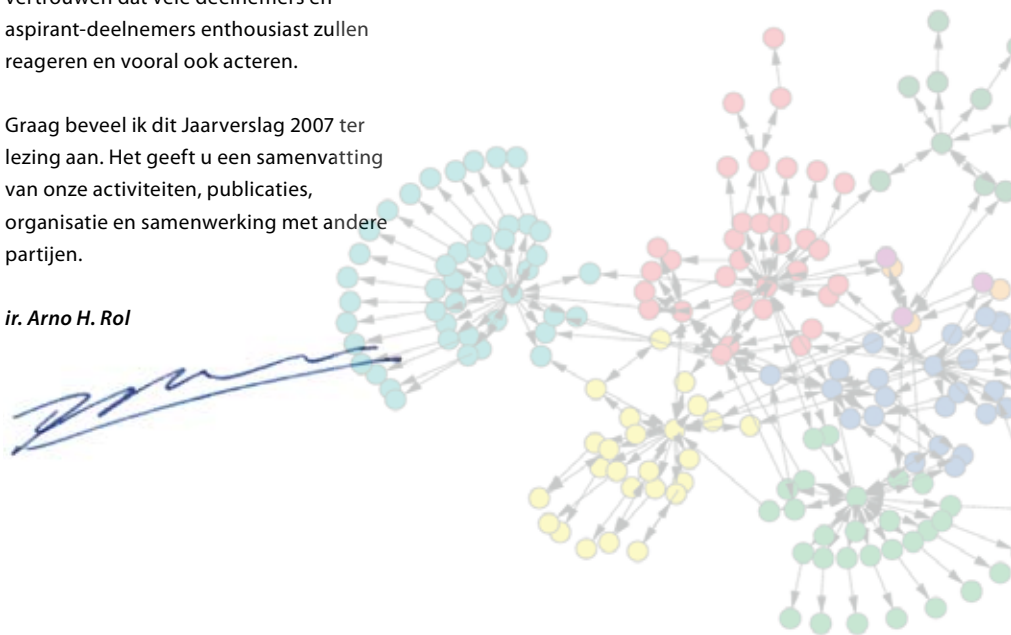
Graag beveel ik dit Jaarverslag 2007 ter lezing aan. Het geeft u een samenvatting van onze activiteiten, publicaties, organisatie en samenwerking met andere partijen.

ir. Arno H. Rol

van individuele deelnemers. Tevens is enige jaren geleden een bloeiende Special Interest Group Value Management ontstaan, die – naast cost engineers – deelnemers uit aanpalende beroepsgroepen aantrekt.

Wat cost engineers uit de verschillende bedrijfstakken onder meer bindt is het voortdurend verbeteren van de transparantie van ramingen (de raming als communicatiemiddel voor besluitvormers) en de relatie tussen de raming en het risicoprofiel van het betreffende investeringsproject. Uiteraard is de keuze en inzet van middelen (zoals probabilistische rekenmodellen) daarbij van belang, maar de kennis, kunde en ervaring van de behandelende cost engineer is van doorslaggevende betekenis. Het is op dat terrein dat DACE als netwerk (uitwisseling

BESTUUR per 31 DECEMBER 2007

Ir. A.H. Rol (Movares), voorzitter
Ir. A.M. van der Velden (Tebodin), secretaris/penningmeester
G.J. Filé (DHV)
R. van Hoeve (Fabricom-GTI Major Projects)
P.J. Kelder (Royal Haskoning)
T.J.G. Stiphout (Shell Global Solutions)
Ir. A. van der Werf (DuPont)

BESTUUR

Na bijna 7 jaar voorzitterschap van DACE nam ir. E.J. de Widt in mei 2007 afscheid. Op zijn afscheidsreceptie werd veel waardering uitgesproken voor zoveel jaren toewijding aan DACE, jaren waarin DACE een verbreding en een verdieping van de activiteiten heeft kunnen realiseren.

Op 8 november is tijdens de DACE bestuursvergadering afscheid genomen van de bestuursleden H. Bellinga MSc, ir. M. Prins en J.F.M. Strik. Elk van hen kan bogen op een aanzienlijke staat van dienst binnen DACE en het bestuur is hen dan ook veel dank verschuldigd. Het bestuur heeft besloten het aantal bestuursleden tot zeven te beperken.

Sinds 1977 zijn de stichtingen DACE en NAP volgens hun statuten met elkaar verbonden, onder meer door een gezamenlijke voorzitter en secretaris-penningmeester. In 2007 hebben beide stichtingsbesturen in goed overleg besloten elk een eigen voorzitter te benoemen. Ir. A.H. Rol is sinds 8 november 2007 voorzitter van het DACE bestuur. In het dagelijks bestuur van NAP en DACE blijft DACE vertegenwoordigd door haar voorzitter en door de secretaris-penningmeester (ir. A.M. van der Velden).

In het verslagjaar kwam het bestuur driemaal bijeen. De voornaamste besluiten betroffen het voornemen om een DACE Cost Engineering boek uit te geven, de thema's voor de contactbijeenkomsten en de samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Bouwkostendeskundigen waarmee in 2005 een Memorandum of Understanding werd overeengekomen. De discussie over doel, strategie en actieplan werd hervat na het aantreden van de nieuwe voorzitter. De resultaten daarvan zullen in 2008 bekend worden.

De DACE identiteit werd verhelderd door het onderscheid met de Stichting NAP te verduidelijken. DACE kreeg een eigen website, internetadres en telefoonnummer.

SPECIAL INTEREST GROUPS

Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW)

Het DACE netwerk werkt! Dat is ook in 2007 weer gebleken. Met veel plezier heeft de SIG-GWW de voorbereiding ter hand genomen van het seminar op 29 november 2007. Er werden tal van onderwerpen besproken en gedeeld. Zo heeft Prorail toegelicht hoe de kostenkengetallen voor spoorbouw zijn opgebouwd en hoe deze in relatief korte tijd zijn opgezet. CROW heeft een uitgebreide toelichting gegeven ten aanzien van vorderingen bij de opbouw van de objectenbibliotheek. De eerste resultaten zijn online gedemonstreerd. Voorts waren er zeer leerzame presentaties ten aanzien van probabilistisch ramen, trends en indexaties (Bureau Documentatie Bouwwezen) en systems engineering.

Voor de tweejarige DACE-opleiding Cost Engineering is inbreng geleverd vanuit de SIG. De Grond-, Weg- en Waterbouw sector is met haar kenmerkende werkwijze nu ook daar vertegenwoordigd.

Daarnaast is er in de werkgroep Methodieken en risico's en onzekerheden gewerkt aan rapportages. In 2008 zullen de producten van deze inspanning zichtbaar worden.

Value Management (VM)

In 2007 is door de SIG Value Management een opleiding/certificering georganiseerd, is een bijdrage geleverd aan normering op het gebied van VM en is een begin gemaakt met het organiseren van informele bijeenkomsten.

Van mei t/m juli is er een opleiding gedaan die startte met een eendaagse face-to-face inleiding en vervolgd werd met een aantal distance learning sessies via Internet. Voor deze combinatie werd gekozen omdat succesvolle afsluiting ervan zowel toegang geeft tot verdere Europees erkende opleidingen alsook recht geeft op

CONTACTBIJEEKOMSTEN

Er waren in 2007 drie contactbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten startten met afzonderlijke vergaderingen van de Special Interest Groups, waarna in een voltallige zitting een actueel thema door enige sprekers werd ingeleid. De contactbijeenkomsten werden afgesloten met een netwerkborrel. De plaats van samenkomst was De Soester Duinen te Soest.

15 maart 2007 - Quantity Surveying

- Royal Institute of Chartered Surveyors (RICS) Nederland; E.L. Nypels (country manager)
- Quantity Surveying – de Engelse aanpak in Nederland – kansrijk of kansloos?; ir. E. Frehe MRICS (Stevens en Van Dijck) en lid RICS Nederland
- Hoe Quantity Surveying ook in de procesindustrie kan worden toegepast; J. McCracken (Fabricom-GTI)

20 september 2007 - Valkuilen en uitdagingen bij schatten en begroten

- Begroten in de huidige marktomstandigheden; A. Blok (Fluor)
- Rekenkundige en statistische valkuilen; Dr. M.S.A. Vrijland (EduCoSt)
- Begroten in de staalwereld; N. Hoogendijk (Hollandia)

29 november 2007 – Seminar over de ontwikkeling van kostenmanagement in de Grond- Weg en Waterbouw, gehouden bij DHV te Amersfoort

- Rail Case Base; A. Hop (ProRail)
- Standaard Systematiek Kostenramingen; P. Jansen en B. Witteveen (CROW)
- Probabilistisch ramen; B. Schilder (DHV) en A. Bots (Arcadis)
- BDB Indexatie; T.M.P. Wind (namens de Stichting BDB)
- Systems engineering in de GWW; T. Giling (Movares)
- Oplossingsvrij specificeren & ramingen; P. Govaerts (DHV)

een Amerikaans certificaat. Kartrekker van deze opleiding was Timme Hendriksen van ProRail. De inleiding werd gegeven door Mark Law van Advanced Management Skills (Londen) en trok 15 deelnemers. Van deze 15 zijn 11 deelnemers daarna doorgestaan met het distance learning gedeelte, dat gegeven werd door Robert Stewart van Value Management Strategies (Portland, USA). Dit gedeelte bevatte naast theorie ook groepsopdrachten. Het daarop volgende examen werd afgenomen met als begeleiders Leo van Geffen en Karel Veenfliet van Universiteit Twente. Alle deelnemers aan het examen zijn geslaagd en hebben inmiddels het certificaat Associated Value Specialist ontvangen. Na afloop heeft een evaluatie met de cursisten enkele verbeterpunten opgeleverd, die samen met de overige opgedane ervaring in een draaiboek zijn opgenomen. Daarmee kan een volgende opleiding (februari 2008) efficiënt georganiseerd worden.

Er bestaat een Europese norm op het gebied van VM, die ook van toepassing verklaard is op Nederland. Om deze norm te helpen implementeren is er gewerkt aan een Implementation Guide in samenspraak met vertegenwoordigers van de Franse, Duitse, Engelse, Noorse, Spaanse en Portugese VM organisaties. De SIG Value Management heeft hiertoe inbreng geleverd in bijeen-

komsten van de Europese normcommissie in Parijs en van de Europese vereniging van VM-verenigingen in Lissabon.

Tevens is in Nederlands verband een NEN-normcommissie in het leven geroepen waaraan de SIG Value Management een grote bijdrage levert. Voorzitter van deze commissie is Leo van Geffen. De commissie stelt zich enerzijds ten doel om input te leveren voor de revisie van de (ook op Nederland van toepassing zijnde) Europese norm en anderzijds om een praktische implementatie hiervan te maken voor een Nederlandse norm.

Naast de reguliere SIG bijeenkomsten, vaak gekoppeld aan een DACE contactbijeenkomst, is nu ook de eerste informele bijeenkomst gehouden. De informele bijeenkomst is laagdrempelig en heeft tot doel kennis uit te wisselen en contacten te leggen. Door middel van de informele bijeenkomsten wil de SIG VM de gecertificeerde Value Engineers en nieuwe geïnteresseerden binden aan DACE.

Cost Engineering Process Industry (CEPI)

Er zijn vijf vergaderingen gehouden. Drie van de vergaderingen vielen samen met de DACE contactbijeenkomsten.

De projectgroepen DACE Normenboekje en Cost, Time and Resources maakten een herstart. Het DACE Normenboekje loopt op schema voor presentatie en publicatie in november 2008. De CTR publicatie zal in 2009 gereed zijn voor publicatie.

De CEPI heeft gediscussieerd over de vraag of aanvullend op bestaande literatuur nog een handboek van DACE gewenst is. Er is vrijwel alleen Angelsaksische literatuur op het gebied van CE. Een uitgave parallel aan de curricula van de DACE opleidingen zou voordelen kunnen bieden. Onderzocht wordt of de cursusmaterialen en delen van het vroegere Handboek Cost Engineers kunnen dienen voor een inleidend boekje.

Eind 2007 zijn de voorbereidingen voor de zesentwintigste editie van het Prijzenboekje begonnen, dat volgens plan in mei 2008 zal verschijnen. Met de uitgever Reed Business is van gedachten gewisseld over alternatieve verschijningsvormen. Een enquête onder de afnemers zal worden uitgevoerd.

DIRECTIE EN BUREAU

De directie werd gevoerd door dr. Jaap de Kleijn.

Secretariële en financieel-administratieve diensten, web-hosting en ruimtelijke ondersteuning werden geleverd door MOS te Nijkerk. Het MOS-team bestond uit de secretaresses Hester Schimmel, Eefje Klinck en Ans Boekholt en de boekhouder Keith Wilson.

OPLEIDINGEN

Onder auspiciën van DACE wordt aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen een tweejarige cursus Cost Engineering gegeven. Deze cursus die om het jaar start, is erkend door ICEC.

In het verslagjaar werd tweemaal een zevendaagse cursus Introductie Cost Engineering gegeven onder leiding van de heer K. des Bouvrie. De lessen werden gegeven in Hotel De Drienerburght bij de Universiteit Twente. In totaal ontvingen 42 deelnemers een getuigschrift. De SIG Value Management organiseerde diverse opleidingen.

INTERNATIONAL COST ENGINEERING COUNCIL

DACE is aangesloten bij ICEC en maakt zo deel uit van de wereldgemeenschap van Cost Engineers. Het DACE-bestuurslid R. van Hoeve is Director Region 2 (Europa en het Nabije Oosten) voor de periode 2006-2008.

PUBLICATIES

Website

De website werd up-to-date gehouden. Een begin werd gemaakt met de opbouw van de digitale DACE-kennisbank.

Het Extranet (besloten deel) van de website werd gebruikt door de SIG's om informatie te delen.

Bulletin

In 2007 kwam het Bulletin driemaal uit met een oplage van 850 stuks.

Redactie, vormgeving en productie werden gerealiseerd in samenwerking met Wim Schoevers van Saffier Public Relations te Leidschendam.

DEELNEMERS

In 2007 meldden acht bedrijven zich aan als deelnemer van de Stichting DACE. Daarnaast trokken zich zes bedrijven als deelnemer terug. Per 31 december 2007 bedroeg het aantal individuele deelnemers 31.

ABB Benelux
Advitec
Aegis Contract Management
AIB Vincotte Nederland
Aker Kvaerner Process (Netherlands)
Akos Engineering
Akzo Nobel
Ankoné Consulting
Aquilex Welding Services
ARCADIS Infra
ARDEE engineering & detachering
ARKEMA Vlissingen
AVEBE Industrial Specialties
Ballast Nedam Industriebouw
BAM Civiel Zuidwest
BAM Leidingen & Industrie
Bluewater Energy Services
Brink Management & Advies
Bronswerk Heat Transfer
Bureau Veritas MIV
C-commit
CB&I Lumsum
CEA Systems
Cegelec
Christ Holland
Continental Engineers
Corus Staal
Cost Engineering Consultancy
Croon Elektrotechniek
Cumae
Deerns raadgevende ingenieurs
DHV
Dow Benelux
DSM
Duiker Combustion Engineers
Dukers & De Cock Cost Consult
DuPont de Nemours (Nederland)
E.ON Benelux Generation
Ingenieursbureau E.P.G.
ECN, Energieonderzoek Centrum Ned.
Emmtec Services
Energie Consult Holland
Essent Projects
Esso Nederland
Fabricom Oil & Gas

Fabricom GTI Major Projects
Georg Fischer
Fluor
Gasunie
Geurts Technisch Adviseurs
Grenco
Groenewout consultants & engineers
Grontmij Infrastructuur & Milieu
Grontmij Nederland
GTI
Hogeschool Arnhem en Nijmegen
Harsveld Apparatenbouw
Heijmans Industrieservice
Heineken Supply Chain
Hertel Services Nederland
Honeywell
Howden Service
Ingenieursbureau Amsterdam
IBK Compac
ICEC.nl - Independent Cost Engineering
Consultancy
Ineos Silicas Netherlands
Ingenieursbureau Poly Construction
Intergraph Benelux
Invensys Systems
Inventheon
Jacobs Nederland
Johnson Controls
J. de Jonge Flowsystems
KEMA Nederland
KH-Engineering
Kiwa Certificatie & Keuringen
Klip Engineering Pijpleidingen Montage
Apparatenbouw
Kooiman Apparatenbouw
Krohne Altometer
Lloyd's Register Nederland
Mercon Groep
Mourik Services
Movares
NAM
NEM
NMi
Nuclear Research & Consultancy Group
Oostendorp Apparatenbouw
Ordina Technical Automation
Peritas Bouwkosten Adviseurs
PRC, Divisie Kostenmanagement
Prorail
Quercus Technical Services
Quester Park* Strategy Consultants
Royal Haskoning
RPS Advies
Röntgen Technische Dienst
Schelde Exotech
Shell
Siemens Nederland
Solvay Pharmaceuticals
Sparkler Filters International
SPIE Controlec Engineering
SRI, Spec.Roestvrijstaal Ind.
Stork Industry Services
Suiker Unie
T-GRADIN
TCPM Ingenieurs en adviseurs
Team Terminal
Tebodin
Technip Benelux
Temid Raadg. Ingenieursbureau
TNO Industrie en Techniek
Van Tongeren Kennemer
Troost SKS
Troostwijk Taxaties
TU Delft, App.bouw v.d. Procesind.
Universiteit Twente
Unilever Nederland Services
Vermeer Eemhaven
Visser & Smit Hanab
Vopak Chemicals EMEA
Buro Walravens vof
Wavin KLS
Wilgh QSE
Ingenieursbureau Wolter & Dros
Zuid-Nederlandse Constructie en
Apparatenbouw

Colofon

Jaarverslag 2007
Bureau DACE
Postbus 1058
3860 BB Nijkerk

Tel. 033-2473455
Fax 033-2460470
E-mail info@dace.nl
Website www.dace.nl